

Nr 27

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående de mindre och medelstora företagens arbetsvillkor.

I två inom riksdagen väckta, till bankoutskottet hänvisade likalydande motioner, nr 582 i första kammaren av herr *Sundin* och nr 698 i andra kammaren av herr *Börjesson* i Falköping, har hemställts, att riksdagen i skriftelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om allsidig utredning av de mindre och medelstora företagens arbetsvillkor i syfte att framlägga förslag till långsiktiga åtgärder för stärkande av dessa för näringslivets allmänna utveckling och nyföretagsamheten betydelsefulla företagskategorier i enlighet med vad i motionerna anförts.

Beträffande motiveringen för denna hemställan hänvisas till motionen II: 698.

Över motionerna har utskottet inhämtat yttranden från fullmäktige i riksbanken, kommerskollegium, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Svensk industriförening och Sveriges köpmannaförbund. Kommerskollegium har bifogat till kollegium avgivna yttranden från rikets samtliga handelskamrar.

Av remissinstanserna har endast *Gotlands handelskammare* och *Väster-norrlands och Jämtlands läns handelskammare* oreserverat tillstyrkt att den i motionerna förordade utredningen kommer till stånd.

Sveriges köpmannaförbund uttalar, att det med hänsyn till de mindre och medelstora företagens betydelse för näringslivets utveckling och för samhällsutvecklingen i stort kan finnas skäl för den föreslagna utredningen. Förbundet anser det dock lämpligt att dessförinnan i något högre grad precisera både målsättningen i stort för en sådan utredning och de problem som denna skulle inriktas på.

Svensk industriförening hänvisar till vissa under senare år företagna utredningar och yttrar därefter:

Den mindre och medelstora industrin är alltså rörande sin struktur redan ganska väl undersökt och utredd, men det är möjligt, att en stor och som det säges i motionerna »vittsyftande utredning» beträffande ifrågavarande näringsgrupps allmänna arbetsvillkor nu är av nöden. En särskild motivering för en dylik stor och allmän utredning utgör uppenbarligen de särskilda problem, som kan komma att uppstå för våra mindre och medelstora industrier till följd av uppkomsten av större marknader och en förändrad struktur i fråga om den internationella handeln.

Även om föreningen icke finner den ifrågasatta utredningen vara den för

dagen angelägnaste insatsen från statsmakterna, när det gäller de mindre och medelstora företagen, deras existensmöjligheter och utvecklingsbetingelser, vill föreningen icke motsätta sig, att en dylik utredning kommer till stånd.

Övriga remissinstanser har alla avstyrkt motionärernas förslag.

Riksbanksfullmäktige anför:

Fullmäktige vill liksom motionärerna erinra om, att betydande ansträngningar under senare år gjorts i syfte att genom särskilda kreditaktiebolag eliminera de svårigheter som möter för mindre och medelstora företag vid långfristig upplåning på kapitalmarknaden. I sammanhanget synes också böra påminnas om, att bank- och sparbankslagarna numera innehåller regler syftande till att speciellt för småföretagarna möjliggöra långfristiga lån och lån utan säkerhet. Vidare har en utredning igångsatts som skall pröva frågan om en förstärkning av företagareföreningarnas organisatoriska resurser och slutligen har den statliga lånefonden för hantverk och småindustri liksom kreditgarantierna för samma ändamål i årets statsverksproposition föreslagits utökade.

De åtgärder till de mindre och medelstora företagens stöd, som således vidtagits eller är aktuella, är enligt fullmäktiges åsikt så betydande, att fullmäktige måste ifrågasätta, om det under sådana förhållanden kan anses motiverat att företaga en utredning i syfte att väsentligt utöka det statliga stödet.

Liknande synpunkter har framförts i ett flertal remissyttranden. Förutom till de av fullmäktige återopade utredningarna har därvid, bl. a. av *kommerskollegium*, även hänvisats till lokaliseringsutredningens år 1963 framlagda förslag och till 1959 års förlagsintekningskommittés inom kort väntade betänkande. *Sveriges hantverks- och industriorganisation* formulerar sitt omdöme så, att det med tanke på de nämnda utredningarna icke är någon tvingande nödvändighet att för dagen tillsätta en ny utredning med de i motionerna föreslagna arbetsuppgifterna. Frågan säges dock måhända kunna få förnyad aktualitet när det pågående utredningsarbetet slutförts, för den händelse det då befinnes ändamålsenligt att samordna de skilda insatserna.

Östergötlands och Södermanlands handelskammare och *handelskammaren i Göteborg* pekar särskilt på de insatser som görs av de mindre företagens organisationer för att tillvarata dessa företags intressen.

Stockholms handelskammare uttalar, att det knappast förefaller motiverat eller ens möjligt att i fråga om den allmänna näringspolitiska målsättningen skilja mellan företag av olika storleksordning, och fortsätter:

En sund och naturlig utveckling främjas bäst genom generella åtgärder på den ekonomiska politikens område som är ägnade att skapa ett gynnsamt företagsekonomiskt klimat. I ett sådant klimat kommer nya företag att växa fram, där förutsättningar härför finns. En ökad nyetablering kan givetvis icke utgöra ett självändamål; av samhällsekonomisk betydelse blir nyföretagandet endast om det ger ekonomiskt stabila och konkurrenskraftiga enheter som för sitt fortbestånd och utveckling icke behöver särskilt stöd av samhället.

Utskottet. De mindre och medelstora företagens arbetsvillkor har, såsom motionärerna framhåller, under senare år varit föremål för en betydande uppmärksamhet från statsmakternas sida. Ett flertal reformer av särskild vikt för dessa företagskategorier har också genomförts. Motionärerna anser emellertid delreformer vara otillräckliga och förordar därför en allmän och vittsyftande utredning rörande de mindre och medelstora företagens förhållanden.

I de remissyttranden som avgivits över motionerna har de redan verkställda reformernas betydelse genomgående betonats. Därutöver har hänvisats till flera nyss avslutade eller ännu pågående utredningar. De förslag som framlagts av kommittén för näringslivets lokalisering och det pågående arbetet inom 1959 års förlagsinteckningskommitté och 1962 års företagareföreningsutredning har nämnts i detta sammanhang. Utöver dessa utredningar vill utskottet även framhålla den allmänna skatteberedningen, vars ställningstaganden kommer att vara av stor betydelse för de mindre och medelstora företagen.

Den utrednings- och reformverksamhet som här berörts är ett uttryck för att statsmakterna anser åtgärder med speciell inriktning på de mindre och medelstora företagen vara väsentliga. Av remissyttrandena framgår också, att dessa företags egna organisationer icke betraktar det såsom angeläget att en utredning av den typ som motionärerna föreslagit nu kommer till stånd. Resultatet av de pågående eller nyss avslutade utredningar, som griper in i de mindre och medelstora företagens förutsättningar och verksamhet, bör avvaktas innan ställning tages till en utredning enligt motionärernas förslag. Utskottet är för sin del icke berett att för närvarande förorda en sådan utredning.

Utskottet hemställer därför,

att motionerna I: 582 och II: 698 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 april 1964

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson, Palm, Nils Theodor Larsson, Gorthon, Augustsson och Stefan-son;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Sköldin, Persson i Skänninge*, Berglund, fru Renström-Ingénäs, herrar Jonsson, Fridolfsson och Elmwall.

* Ej närvarande vid justeringen.

Särskilt yttrande

av herrar *Nils Theodor Larsson* och *Elmwall*, vilka anförde:

De mindre och medelstora företagen har en mycket betydelsefull uppgift i vårt näringsliv. Den enskildes initiativ och framstegsvilja kommer bäst till sin rätt i sådana företagsenheter. Ett gynnsamt ekonomiskt klimat för de mindre företagen är sålunda angeläget ur samhällets synpunkt. Vissa nyligen avslutade eller pågående utredningar gäller, såsom framgår av utskottets utlåtande, problem av betydelse härvidlag. På grundvalen härav bör vissa detaljformer kunna genomföras. Men framför allt krävs det, såsom framhållits i motionerna, en klarare målsättning för den samlade näringspolitiken med avseende på de mindre och medelstora företagen. Den internationella marknadsutvecklingen torde medföra särskilda problem för de nämnda företagstyperna. Det framstår därför som nödvändigt, att ett långsiktigt program snarast utarbetas för samordnande av skilda insatser, som kan förbättra de mindre och medelstora företagens allmänna arbetsvillkor.